

Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi Enstitülerinin Misyon ve Vizyon Analizi: Nitel Bir Değerlendirme

*An Analysis of the Mission and Vision Statements of Atatürk's Principles and
History of Turkish Revolution Institutes: A Qualitative Assessment*

Makale Geliş Tarihi/Article Submission Date	Makale Kabul Tarihi/Article Accepted Date
14.02.2025	18.03.2025

Gökhan BAK*

Dr., Atatürk Üniversitesi, Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi Enstitüsü, Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi
Anabilim Dalı, Doktora Öğrencisi, Erzurum/TÜRKİYE
gokhanbak2010@hotmail.com, ORC-ID: 0000-0003-4520-0930

Fadime NAZLI

Millî Eğitim Bakanlığı, Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmeni, Adana/TÜRKİYE
fadimenazli001@outlook.com, ORC-ID: 0009-0000-4336-5534

Alparslan BAK

Bağımsız Araştırmacı, Ankara/TÜRKİYE
joe_alp@hotmail.com, ORC-ID: 0000-0002-5499-5264

Emrah KILIÇ

Bağımsız Araştırmacı, İstanbul/TÜRKİYE
klcemrh1@gmail.com, ORC-ID: 0000-0001-9637-4979

Yusuf NAZLI

Millî Eğitim Bakanlığı, Okul Yöneticisi, Adana/TÜRKİYE
yusufnazli001@outlook.com, ORC-ID: 0000-0001-7484-0510

Özet

Bu çalışma, MAXQDA yazılımı kullanılarak dört farklı üniversitenin Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi Enstitülerine ait misyon ve vizyon metinlerinin nitel analizini gerçekleştirmiştir. Analizler, enstitülerin stratejik söylemlerinde milli kimlik, tarihsel bilinç ve akademik araştırma odaklı temaların baskın olduğunu ortaya koymuştur. Metinlerde "tarih", "Türkiye", "Cumhuriyet", "bilim" ve "Atatürk" gibi kavramların yüksek frekansla yer alması, enstitülerin kurumsal kimliklerini milli değerler ve tarihsel mirasın yeniden yorumlanması temeli üzerine inşa ettiklerini göstermektedir. Kod kesişim ve yakınlık haritaları analizleri, "Bilimsel Araştırma", "Bireysel Gelişim", "Vizyon" ve "Uluslararası İşbirliği" gibi kavramlar arasında güçlü ilişkiler olduğunu ortaya koyarak, enstitülerin stratejik hedeflerine ilişkin tematik yapıyı daha derinlemesine anlamamıza katkı sağlamıştır.

* Sorumlu Yazar / Corresponding Author

Bulgular, enstitülerin misyon ve vizyon metinlerinde tarihsel ve milli değerlerin ön planda tutulduğunu ancak çağdaş akademik ve toplumsal dinamikleri yansıtan yenilikçi yaklaşımlar, teknolojik gelişmeler ve toplumsal adalet gibi unsurların yeterince vurgulanmadığını göstermektedir. Bu durum, enstitülerin küresel akademik rekabet ortamında ve dijital dönüşüm süreçlerinde daha etkin bir strateji izlemeleri gerektiğini ortaya koymaktadır. Gelecekte, üniversitelerin misyon ve vizyon metinlerinin dijitalleşme, yenilikçilik ve toplumsal sorumluluk gibi kavramlarla uyumlu hale getirilmesi önerilmektedir. Araştırmanın sınırlılıkları, yalnızca dört üniversitenin örneklem olarak alınmış olması ve nitel veri analizinde öznellik riskinin bulunmasıdır. Bu sınırlılıkların aşılması için daha geniş bir örneklem grubunun kullanılması ve nicel yöntemlerle desteklenen analizlerin yapılması önerilmektedir. Bu çalışma, kurumsal söylem analizine dair önemli bulgular sunarak, stratejik iletişim ve kimlik inşasına dair daha kapsamlı araştırmalar için bir temel oluşturmuştur.

Anahtar Kelimeler: Atatürk İlkeleri, İnkılâp Tarihi, Misyon, Vizyon, MAXQDA, Nitel Analiz.

Abstract

This study conducts a qualitative analysis of the mission and vision statements of the Atatürk Principles and Revolutionary History Institutes from four different universities using MAXQDA software. The analysis reveals that the strategic discourses of these institutes predominantly focus on themes of national identity, historical consciousness, and academic research. Key terms such as "history", "Türkiye", "Republic", "science" and "Atatürk" are frequently used in the texts, suggesting that the institutional identities of these institutes are constructed based on the reinterpretation of national values and historical heritage. The intersection and proximity mapping analyses of codes reveal strong relationships between concepts such as "Scientific Research", "Individual Development", "Vision" and "International Cooperation" contributing to a deeper understanding of the thematic structure of the institutes' strategic objectives. The findings suggest that while the mission and vision statements emphasize historical and national values, innovative approaches reflecting contemporary academic and societal dynamics such as technological advancements and social justice are not sufficiently highlighted. This indicates that the institutes need to adopt more effective strategies in the global academic competition and digital transformation processes. It is recommended that in the future, mission and vision statements be aligned with concepts such as digitalization, innovation, and social responsibility. The limitations of this study include the narrow sample of only four universities and the risk of subjectivity in the qualitative data analysis. To address these limitations, future research should use a broader sample and integrate quantitative methods. This study provides significant insights into institutional discourse analysis, offering a foundation for more comprehensive research on strategic communication and identity construction.

Keywords: Atatürk's Principles, History of Turkish Revolution, Mission, Vision, MAXQDA, Qualitative Analysis.

Giriş

Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi, Türkiye Cumhuriyeti'nin temellerinin atılmasında ve ülkenin modernleşme sürecinde belirleyici bir rol oynamaktadır. Bu alanın akademik çalışmaları, sadece geçmişle anlamakla kalmayıp, aynı zamanda Cumhuriyet'in kurucu ilkelerinin bugüne nasıl taşındığını, toplumsal yapıyı nasıl şekillendirdiğini ve ülkenin düşünsel evriminde nasıl bir etki oluşturduğunu çözümlemeyi amaçlamaktadır. Türkiye'deki üniversitelerin Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi Enstitüleri, bu disiplinin korunmasını, geliştirilmesini ve geniş bir perspektifle eğitim ve araştırma yapılmasını sağlayan kritik akademik kurumlardır. Bu çalışmanın amacı, Türkiye'nin dört farklı üniversitesinin Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi Enstitülerinin misyon ve vizyon metinlerini derinlemesine inceleyerek, bu metinlerin akademik yaklaşımlarını, tarihsel perspektiflerini ve toplumsal katkılarını anlamaktır. Hacettepe Üniversitesi, İstanbul Üniversitesi, Dokuz Eylül Üniversitesi ve Erciyes Üniversitesi gibi farklı akademik perspektiflere sahip kurumların misyon ve vizyonlarındaki temalar, eğitim politikaları ve araştırma perspektiflerinin ne şekilde şekillendiği konusunda veriler sunmaktadır.

Bu araştırma, MAXQDA yazılımının olanaklarından yararlanarak nitel analiz yapmayı hedeflemektedir. Kod kesişim ve yakınlık haritaları ile kelime bulutu analizi, enstitülerin misyon ve vizyon metinlerindeki ortak ve farklı temaların belirlenmesinde kullanılacak başlıca yöntemlerdir. Böylece, her bir üniversitenin Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihine yönelik yaklaşımı ve bu yaklaşımın Türkiye'nin toplumsal ve kültürel yapısına katkısı açığa çıkarılacaktır.

Misyon ve vizyon ifadeleri, akademik kurumların kimliklerini yansıtan temel belgelerdir ve kurumsal yönelimlerini belirler. Bu bağlamda, araştırmada Hacettepe, İstanbul, Dokuz Eylül ve Erciyes Üniversitelerinin Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi Enstitülerinin misyon ve vizyonlarında hangi ana temaların yer aldığı, kod kesişim ve kod yakınlık haritaları kullanılarak açıklanmıştır.

Türk eğitim sistemi ve toplumu açısından Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi Enstitülerinin eğitim politikalarındaki etkilerini anlamak, sadece bir tarihsel incelemenin ötesine geçerek, bu disiplinin toplumsal faydalarını da kapsamaktadır. Üniversiteler, bu enstitüler aracılığıyla, toplumsal bilinç yaratma ve vatandaşlık sorumluluğu konusunda öğrencilere önemli değerler kazandırmaktadır.

Bu çalışmanın bulguları, sadece misyon ve vizyon metinlerinde yer alan temaları incelemekle kalmayacak, aynı zamanda bu temaların Türkiye'nin genel eğitim politikaları ve toplumsal yapısı üzerinde nasıl bir etki yarattığını analiz edecektir. Eğitim politikalarının şekillenmesinde önemli bir rol oynayan Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi Enstitüleri, bu alandaki akademik çalışmalarla birlikte Türkiye'nin tarihi kimliğinin pekişmesine katkı sağlamaktadır. Özellikle, bu enstitülerin eğitim politikaları üzerindeki etkisi, yalnızca geçmişin tarihsel bağlamı ile sınırlı kalmayıp, aynı zamanda Türkiye'nin gelecekteki eğitim reformlarının da yönlendirici bir kaynağı olacaktır. Sonuç olarak, enstitülerin misyon ve vizyonlarındaki benzerlikler ve farklılıklar, Türkiye'nin eğitim politikalarının tarihsel bağlamını, toplumsal yapısındaki dönüşüm süreçlerini daha derinlemesine anlamamıza olanak tanıyacaktır. Bu çalışma, hem akademik anlamda hem de toplumsal farkındalık açısından önemli katkılar sağlayacaktır.

Bu analiz, hem tarihsel hem de akademik perspektiften bakıldığında, Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihinin eğitim politikalarına nasıl yön verdiğini, üniversiteler aracılığıyla Türkiye'nin kültürel ve toplumsal yapısını nasıl şekillendirdiğini anlamak için önemli bir adım teşkil etmektedir. Bu bağlamda, çalışma yalnızca geçmişteki eğitim politikalarının incelenmesiyle sınırlı kalmayıp, aynı zamanda bu politikaların günümüzdeki etkileri ve gelecekteki olası yönelimleri hakkında da bilgi sunmayı hedeflemektedir. Bu bağlamda, araştırma, Türkiye Cumhuriyeti'nin kurucu ilkelerinin sadece akademik bir disiplini oluşturmakla kalmayıp, aynı zamanda bu ilkelerin eğitim, kültür ve toplumsal yapı üzerindeki etkilerini de açığa çıkarmayı amaçlamaktadır.

Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi, Türkiye'nin modernleşme sürecinin anlaşılması ve bu sürecin eğitimle entegrasyonu açısından büyük bir öneme sahiptir. Mevcut literatür, Atatürk'ün reformlarının toplumsal ve kültürel etkilerini vurgularken, Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi Enstitülerinin misyon ve vizyon metinlerinin karşılaştırılması ve analizine dair akademik çalışmalara rastlanmamaktadır. Bu araştırma, bu literatür boşluğunu doldurmayı ve Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi Enstitülerinin toplumsal, akademik ve kültürel katkılarını derinlemesine incelemeyi amaçlamaktadır. Bu araştırmanın temel amacı, Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi Enstitülerinin misyon ve vizyon ifadelerini analiz ederek, bu enstitülerin kurumsal hedeflerini ve stratejik yönelimlerini ortaya koymaktır. Çalışmanın yanıt aradığı temel sorular ise şu şekildedir:

- İlgili enstitülerin misyon ve vizyon ifadelerinde hangi ortak temalar ön plana çıkmaktadır?
- Bu ifadeler, çağdaş akademik ve bilimsel yaklaşımlar ile ne ölçüde uyumludur?
- Enstitülerin misyon ve vizyon beyanları, eğitim, araştırma ve toplumsal katkı bağlamında nasıl farklılık göstermektedir?

Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi Enstitülerinin Misyon ve Vizyon Analizi: Nitel Bir Değerlendirme

*An Analysis of the Mission and Vision Statements of Atatürk's Principles and History of Turkish Revolution
Institutes: A Qualitative Assessment*

1. Atatürk'ün Reformlarının Tarihsel Perspektifi ve Toplumsal Etkileri

Atatürk'ün gerçekleştirdiği inkılâpların tarihsel bağlamda ele alınması, bu reformların toplumsal yapıya nasıl etki ettiğini anlamak için temel bir yaklaşımdır. Literatürde yer alan çalışmalar, genellikle Cumhuriyet'in ilanından önceki Osmanlı İmparatorluğu'nun son yıllarındaki sosyo-politik koşullar ile Atatürk'ün gerçekleştirdiği reformlar arasındaki bağlantıları irdelemektedir. Bu çalışmalar, Atatürk'ün toplumsal dönüşüm vizyonunun çeşitli alanlardaki etkilerini farklı açılardan ele alır. Örneğin, eğitim reformu, hukuki dönüşüm, kadın hakları gibi konular, Atatürk'ün modernleşme projelerinin en belirgin örneklerindendir. Atatürk'ün toplumsal kalkınmayı yalnızca ekonomik alanda değil, aynı zamanda kültürel, sosyal ve zihinsel alanda da gerçekleştirmeyi hedeflediği literatürde sıkça vurgulanan bir temadır. Bu bağlamda, Atatürk ve Kültür Reformu adlı çalışmada, Türk kadınına sağlanan kültürel, sosyal ve ekonomik haklar detaylı bir şekilde ele alınmış ve kadının toplumdaki rolünün güçlendirilmesi gerektiği vurgulanmıştır (Kavcar, 1988). Bir diğer çalışma olan Atatürk Dönemi Türkiye'sinde Sosyo-Kültürel Değişim isimli eser ise Atatürk İnkılâplarının topluma nasıl yansıdığı ve sosyo-kültürel yapıyı nasıl dönüştürdüğü üzerinde durmakta, Cumhuriyet'in ilk yıllarındaki değişim süreçlerini incelemektedir (Doğaner, 2007). Atatürk devrimlerinin toplumsal yapıya etkilerini anlamak için ise Atatürk Devrimleriyle İlgili Makaleler Bibliyografyası, Atatürk'ün reformlarının toplumsal etkilerine dair yapılan çalışmaları kapsamlı bir şekilde listelemektedir (Sarioğlu, 1994).

Atatürk'ün reformlarının toplumsal etkilerine dair yapılan araştırmalar, bu değişimlerin sadece devletin üst kademe yöneticilerini değil, halkı da kapsayacak şekilde geniş bir etki alanına yayıldığını göstermektedir. Eğitimde yapılan köklü reformlar, özellikle de harf devrimi, kadın hakları konusunda sağlanan ilerlemeler ve sosyal adalet anlayışının yerleşmesi, Türkiye'nin toplumsal yapısında köklü bir değişimi simgelemiştir. Bu reformların tarihsel olarak incelenmesi, sadece bir devrin kapanışını değil, aynı zamanda yeni bir sosyal düzenin inşasını anlamamıza olanak sağlar.

12

2. Edebiyat ve Tarih Bilimlerinin Kesişiminde Yapılan Çalışmalar

Edebiyat ve tarih bilimleri arasındaki kesişim, Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi disiplininde önemli bir tartışma alanıdır. Bu iki disiplinin birleşimi, tarihsel olayların sadece siyasal boyutuyla değil, aynı zamanda kültürel ve edebi yansımalarıyla da ele alınmasını sağlar. Edebiyat, toplumsal hafızanın bir yansıması olarak, tarihsel olayların ve reformların halk arasında nasıl algılandığını, nasıl yorumlandığını ve nasıl dile getirildiğini anlamamızda önemli bir araçtır. Literatürde, Atatürk'ün reformlarının halk tarafından nasıl kabul edildiği ve bu kabulün kültürel üretimlerde nasıl şekillendiği konusunda birçok çalışma bulunmaktadır. Örneğin, 2021 yılında yapılan bir çalışmada, Cumhuriyet'in ilanı ile başlatılan kültür reformları ve bu reformların Anadolu Medeniyetleri Müzesi'nin kuruluş sürecine etkileri ele alınmıştır (Bakıcı, 2021). Bu tür çalışmalar, aynı zamanda toplumun kültürel belleği ile ilgili derinlemesine bir analiz sunarak, reformların sadece politik değil, aynı zamanda toplumsal ve kültürel anlamda da etkili olduğunu gösterir.

Edebiyat ve tarih arasındaki bu geçişkenlik, akademik çalışmaların sadece dönemin siyasi yapısını değil, toplumun kültürel evrimini de içermesine olanak tanır. Özellikle Atatürk'ün toplumsal dönüşüm vizyonu, edebi metinler ve tarihsel belgeler arasında yapılan karşılaştırmalarla derinlemesine incelenebilir.

Atatürk'ün kültürel reformları, özellikle dil ve tarih alanlarında yaptığı çalışmalarla dikkat çeker. 1931 yılında kurulan Türk Tarih Kurumu ve 1932'de kurulan Türk Dil Kurumu, millî bilincin güçlendirilmesi ve Türk kültürünün öz kaynaklarına yönelmesi amacıyla önemli adımlar atmıştır. Bu kurumlar, Türk tarihinin ve dilinin araştırılması, geliştirilmesi ve yaygınlaştırılması için yoğun çaba sarf etmiştir (Kavcar, 1988).

Ayrıca, Atatürk'ün sanat ve edebiyata verdiği önem, toplumun kültürel dönüşümünde belirleyici bir rol oynamıştır. Sanatın ve edebiyatın, toplumun düşünsel yapısını ve değerler sistemini

Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi Enstitülerinin Misyon ve Vizyon Analizi:

Nitel Bir Değerlendirme

*An Analysis of the Mission and Vision Statements of Atatürk's Principles and History of Turkish Revolution
Institutes: A Qualitative Assessment*

şekillendirmedeki etkisi göz önünde bulundurularak, bu alanlarda yapılan reformlar ve teşvikler, kültürel evrimin önemli bir parçası olmuştur (Dağlı, 2015).

Bu bağlamda, edebiyat ve tarih bilimlerinin kesişiminde yapılan çalışmalar, Atatürk'ün reformlarının ve toplumsal dönüşüm vizyonunun daha iyi anlaşılmasına katkı sağlamaktadır. Edebi metinler ve tarihsel belgeler arasındaki etkileşim, dönemin kültürel dinamiklerini ve toplumsal değişimlerini derinlemesine analiz etme imkânı sunmaktadır.

3. Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi Enstitülerinin Akademik Perspektifleri

Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi Enstitüleri, Türkiye'deki üniversitelerin tarih eğitimi ve araştırma süreçlerinde kritik bir rol oynamaktadır. Bu enstitüler, Atatürk'ün reformlarının hem tarihsel hem de akademik olarak anlaşılması ve öğretilmesi için çalışmalar yapmaktadır. Literatürde, bu enstitülerin eğitim politikaları, araştırma yaklaşımları ve toplumsal katkıları üzerine yapılan çalışmalar sınırlı sayıdadır. Ancak, mevcut araştırmalar, bu enstitülerin misyonlarının, eğitim sistemine ve toplumsal farkındalığa olan katkılarının önemli olduğunu göstermektedir.

Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi Enstitülerinin akademik politikaları, her bir üniversitenin tarihsel mirasa olan yaklaşımını yansıtmaktadır. Hacettepe Üniversitesi, İstanbul Üniversitesi, Dokuz Eylül Üniversitesi ve Erciyes Üniversitesi gibi farklı üniversitelerde bu enstitülerin misyonları, tarihsel olaylara yaklaşımda ve toplumsal katkılarında farklılıklar gösterebilmektedir.

4. Literatür Taraması

Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi, Türkiye'deki üniversitelerin tarih eğitimi ve akademik çalışmalarında önemli bir alanı oluşturmaktadır. Bu disiplin, Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşunu, Atatürk'ün reformlarını ve modernleşme sürecini anlamaya yönelik derinlemesine bir çerçeve sunmaktadır. Atatürk'ün gerçekleştirdiği inkılaplar, yalnızca siyasi bir dönüşüm değil, aynı zamanda toplumsal ve kültürel bir değişim sürecini de başlatmıştır. Bu süreç, eğitimden hukuka, ekonomiden kültüre kadar geniş bir alanı etkilemiş ve Türkiye'nin modernleşme vizyonunun temellerini atmıştır. Bu bağlamda, Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi disiplini, hem akademik hem de toplumsal açıdan kritik bir öneme sahiptir.

Yapılan literatür taramasında Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi konusunda bazı çalışmalar olduğu görülmüştür. Örneğin, Süslü (1989) tarafından yapılan bir araştırmada, Atatürk'ün tarih ve inkılâp tarihi anlayışı, Türk İnkılâbı Enstitüsünün kuruluş gayeleri ve hedefleri ile Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi dersinin bu hedeflere ulaşmada kullandığı kaynaklar üzerine kapsamlı bir değerlendirme yapılmıştır. Atatürk'ün tarih merakının, onun Osmanlı İmparatorluğu'nun son dönemlerinde gençlik ve olgunluk çağlarını yaşamış olmasından ve ilkokuldan itibaren matematiğin yanı sıra tarihe olan özel ilgisinden kaynaklandığı vurgulanmıştır. Atatürk'ün tarihsel bakış açısının, onun gençlik yıllarında karşılaştığı sosyal ve kültürel değişimlerle şekillendiği düşünülmektedir.

2000 yılında yapılan bir araştırmada, İnternet'e dayalı bir sistemin Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi dersinde öğrenme verimini dramatik bir şekilde artıracığı ve bu sistemin Türkiye'de bilgi teknolojisinin yaygın kullanımına yol açabileceği sonucuna varılmıştır (Acun, 2000). Bu çalışmada, dijital teknolojilerin eğitimdeki etkisi, özellikle geleneksel öğretim yöntemleriyle karşılaştırıldığında önemli bir fark ortaya koymuştur.

2003 yılında yapılan bir çalışmada, üniversite öğrencilerinin Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi dersine yönelik bakış açıları ele alınmıştır. Çalışma kapsamında gerçekleştirilen anket sonuçlarına göre, öğrencilerin büyük çoğunluğunun bu dersi gerekli gördüğü, ancak dersin işleniş şekline yönelik eleştirilerde bulunduğu belirtilmiştir. Özellikle, dersin anlatım yöntemlerinin daha etkili hale getirilmesi

Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi Enstitülerinin Misyon ve Vizyon Analizi:

Nitel Bir Değerlendirme

An Analysis of the Mission and Vision Statements of Atatürk's Principles and History of Turkish Revolution Institutes: A Qualitative Assessment

gerektiği ve öğrencilerin katılımını artıracak uygulamaların önem taşıdığı vurgulanmıştır (Gülmez, 2003). Öğrencilerin katılımını artıracak ve daha etkileşimli bir öğrenme ortamı oluşturacak yöntemlerin araştırılması, eğitimdeki verimliliği artırabilir.

2004 yılında yapılan bir araştırmada, Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluş süreci ve yenileşme hareketleri üzerine okutulan Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi dersinin öğrenci görüşlerine göre yerinin tespiti amaçlanmıştır. Erzincan Eğitim Fakültesinden 192 birinci sınıf öğrencisiyle yapılan anket sonucunda, değişik bölümlerde okuyan öğrencilerin ders algılarının farklı olduğu, ancak cinsiyet açısından belirgin bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir. Sonuçlar, ölçek sorularına verilen cevapların yüzdelik dağılımına göre değerlendirilmiş ve öğrencilerin bu derse dair algılarının, ortaöğretim düzeyindeki bilgilerinin ötesinde şekillendiği vurgulanmıştır (Taş & Sanalan, 2004). Dersin üniversiteye yönelik algısı, öğrencilerin akademik geçmişlerine ve dersin eğitim düzeyine göre farklılıklar göstermektedir.

2005 yılında gerçekleştirilen bir araştırmada, yükseköğretimde Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi dersinin öğretim süreçlerinde karşılaşılan temel zorluklar ve bunlara yönelik öneriler ele alınmıştır. Hacettepe Üniversitesinde yapılan anket çalışması ile öğrencilerin bu derse yönelik beklentileri ve dersin etkinliği değerlendirilmiştir. Araştırma sonucunda, dersin içeriği, öğretim yöntemleri ve öğrencilerin derse olan ilgisini artırmaya yönelik çeşitli öneriler geliştirilmiştir (Doğaner, 2005). Eğitimdeki bu tür iyileştirme önerileri, öğretim sürecinin daha etkili ve katılımcı hale gelmesini sağlayabilir.

2009 yılında yapılan bir araştırmada, çoklu ortam kullanımının öğrencilerin Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi dersindeki akademik başarıları üzerinde anlamlı bir artış sağladığı ve aynı zamanda öğrencilerin dersine yönelik tutumlarında da olumlu değişikliklere yol açtığı sonucuna varılmıştır. Araştırma, bu öğretim yönteminin öğrencilerin akademik performansını ve derse olan ilgilerini artırma potansiyeline sahip olduğunu göstermiştir (Şahingöz & Akbaba, 2009). Çoklu ortam teknolojilerinin entegrasyonu, öğrencilerin öğrenme süreçlerine yeni bir boyut kazandırabilir.

2011 yılında yapılan bir çalışmada, Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi dersinin uygulama sürecindeki sorunlar incelenmiştir. Atatürk Araştırma Merkezi'nin 2011 yılında Antalya'da düzenlediği çalıştayda, dersin içeriği ve öğretim yöntemleri üzerine öğretim üyelerinin görüşleri alınmıştır. Katılımcıların çoğunluğu, dersin mevcut içeriğinin yetersiz olduğunu ve dersin daha verimli olabilmesi için yüz yüze eğitim verilmesi gerektiğini belirtmişlerdir. Ayrıca, öğretim elemanlarının yalnızca mesleki yeterliliklerinin değil, aynı zamanda kişisel özelliklerinin de bu derste önemli bir rol oynadığı vurgulanmıştır (Eraslan & Kaşkaya, 2011). Eğitimde öğretmen özelliklerinin etkisi, dersin başarısını önemli ölçüde etkileyebilir, bu yüzden öğretim üyelerinin niteliklerinin sürekli geliştirilmesi gerektiği öne çıkmaktadır.

2012 yılında yapılan bir araştırmada, Türkiye Cumhuriyeti'nde İnkılâp Tarihi dersinin öğretimi sürecinin, Atatürk İlkeleri ışığında nasıl şekillendiği, siyasi gelişmelerin ve askeri darbelerin etkisiyle nasıl evrildiği vurgulanmış, dersin öğretiminde her dönemdeki değişiklikler ve beklentiler tartışılmıştır. Eğitim yoluyla ulus-devletin temellerinin pekiştirilmesi amacının ön planda olduğu belirtilmiş, dersin amacına ulaşma yolunda yaşanan gelişmeler ve zorluklar ifade edilmiştir (Bolat, 2012). Bu süreçte, dersin içeriğinin zamanla evrilmesi, toplumun ihtiyaçlarına göre şekillendirilmiştir.

2013 yılında yapılan bir çalışmada, İnkılâp Tarihi öğretiminde karşılaşılan sorunlar ve çözüm önerileri üzerine öğretmen ve öğretmen adaylarının görüşleri incelenmiştir. Çalışmada, İzmir il merkezindeki tarih öğretmenleri ve Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesinde öğrenim gören tarih öğretmen adayları yer almıştır. Araştırma sonuçları, öğretmenlerin ve öğretmen adaylarının sorunları genellikle dışsal etkenlerde gördüklerini, öğretmen adaylarının sorunları öğretmen odaklı, öğretmenlerin ise müfredat odaklı düşündüklerini ortaya koymuştur (Şimşek & Güler, 2013). Bu bulgular, eğitimdeki temel sorunların yalnızca içerik değil, öğretim yöntemlerinin de etkisiyle şekillendiğini göstermektedir.

Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi Enstitülerinin Misyon ve Vizyon Analizi: Nitel Bir Değerlendirme

*An Analysis of the Mission and Vision Statements of Atatürk's Principles and History of Turkish Revolution
Institutes: A Qualitative Assessment*

2013 yılında yapılan başka bir çalışmada, Hacettepe Üniversitesi öğrencilerinin sınav kaygıları ile başarıları arasındaki ilişki, Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi dersi özelinde incelenmiştir. Araştırma, Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi ve Polatlı Meslek Yüksekokulu'ndan toplamda 245 öğrenciyle gerçekleştirilmiştir. Çalışma, sınav kaygısı ve başarı arasındaki ilişkiyi yaş ve cinsiyet bazında analiz etmiş, bu iki değişkenin herhangi bir anlamlı farklılık oluşturmadığı belirlenmiştir. Araştırma, öğretim yöntemlerinin öğrencilerin kaygı seviyelerini düşürerek başarılarını artırdığına dair önceki çalışmaları doğrulamıştır (Kılınçkaya, 2013). Öğrencilerin sınav kaygısını azaltmak için uygun öğretim yöntemlerinin belirlenmesi, akademik başarıyı artırabilir.

2016 yılında yapılan bir çalışmada, Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi dersinin, Türk milletinin bağımsızlık mücadelesi ve inkılâp hareketleri konusunda Türk gençliğini bilgilendirmede önemli bir rol oynadığı ifade edilmiştir. Araştırma, dersin vatandaşlık bilinci kazandırma ve millî kimliğin oluşmasında etkili olduğunu vurgulamıştır. Öğrencilerin dersin içeriğini genellikle doğru algıladıkları, ancak bazı Atatürk ilkelerinin tam olarak anlaşılamadığı sonucuna varılmıştır. Ayrıca, öğretmenin tutumu ve kullanılan öğretim yöntemlerinin dersin etkili bir şekilde işlenmesinde belirleyici olduğu belirtilmiştir. Öğrencilerin derse karşı olumlu tutum geliştirmeleri için çağdaş öğretim yöntemlerine ve materyallere ihtiyaç duyulduğu sonucuna varılmıştır (Ezer vd., 2016). Dersin içerik ve yöntemlerinde çağdaş yaklaşımların kullanılması, dersin başarısını önemli ölçüde artırabilir.

2017 yılında yapılan bir çalışmada, Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi dersinin uzaktan eğitimle verilmesine yönelik üniversite öğrencilerinin görüşleri incelenmiştir. Çalışma, 2015-2016 bahar döneminde Kırklareli Üniversitesinde öğrenim gören 2781 öğrenci ile gerçekleştirilmiş ve veriler SPSS programı ile analiz edilmiştir. Sonuçlar, cinsiyet, öğrenim birimi ve internet bağlantısı gibi faktörlere göre öğrencilerin tutumlarında anlamlı farklılıklar olduğunu ortaya koymuştur (Öztaş & Kılıç, 2017). Bu araştırma, uzaktan eğitimin etkilerini daha geniş bir öğrenci kitlesi üzerinde incelemenin önemini vurgulamaktadır.

2019 yılında yapılan bir araştırmada, Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi dersinin uzaktan eğitim yoluyla öğretilmesiyle ilgili öğretim elemanlarının görüşlerinin değerlendirildiği belirtilmiş, bu uygulamanın çeşitli sorunlara yol açtığı ve çözüm önerileri olarak yüz yüze eğitim uygulamalarına geri dönüşü, programların güncellenmesi ve farklı öğretim yöntemlerinin kullanılması gerektiği sonucuna varılmıştır (Erol Şahin, 2019). Uzaktan eğitimde yaşanan sorunlar, geleneksel öğretim yöntemleriyle daha verimli bir hale getirilebilir.

2021 yılında yapılan bir araştırmada, Cumhuriyetin kuruluş yıllarından itibaren Türk Millî Eğitiminin her döneminde gündemde olan ve günümüzde "Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi" olarak belirlenen dersin, iktidar değişimlerinde dikkat çekici düzenlemelere maruz kaldığı, bunun ise bir problem sahası oluşturduğuna değinilmiştir. Araştırma, dersin içeriğinin ve özelliğinin her dönemde farklı bakış açılarına tabi tutulmasının, Türk Devrimi'nin anlam ve önemini ortadan kaldırdığını ve bu sorunun bilimsel ilkeler ışığında çözülmesi gerektiğini vurgulamaktadır. Bu bağlamda, "Türkiye Cumhuriyeti Tarihi" adı altında yeni bir dersin, her yaş grubuna aktarılacak bir eğitim uygulaması ile toplumsal sıkıntıları ortadan kaldırdığı sonucuna varılmıştır (Bal, 2021). Dersin içeriğiyle ilgili yaşanan farklı bakış açıları, gelecekteki eğitimde daha net ve istikrarlı bir yaklaşım gerektirmektedir.

2022 yılında yapılan bir çalışmada, üniversitelerdeki zorunlu ortak derslerin uzaktan ve yüz yüze eğitim uygulamaları karşılaştırılmış ve her iki eğitim türüne de yönelik öğrencilerin görüşleri analiz edilmiştir. Sonuçlara göre, her iki eğitim modeline de yönelik olumsuz görüşlerin bulunduğu ve uzaktan eğitimin içeriğinin bilgi ağırlıklı ve ayrıntılı, yüz yüze eğitimin ise basit olarak algılandığı vurgulanmıştır. Ayrıca, öğretim elemanlarının etkili öğretim yöntemleri kullanmadığı ve ölçme-değerlendirme yöntemlerinin yetersiz olduğu belirtilmiştir. Uzaktan eğitim alan öğrenciler, dersin harmanlanmış öğretimle yürütülmesini önerdikleri, yüz yüze eğitim alan öğrenciler ise dersin içeriğinin düzenlenerek yüz yüze eğitimle devam etmesini talep ettikleri sonucuna varılmıştır (Eroğlu & Kalaycı,

Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi Enstitülerinin Misyon ve Vizyon Analizi: Nitel Bir Değerlendirme

*An Analysis of the Mission and Vision Statements of Atatürk's Principles and History of Turkish Revolution
Institutes: A Qualitative Assessment*

2022). Yüz yüze eğitimin, öğrencilerin eğitim sürecinde önemli bir yeri olduğu bir kez daha kanıtlanmıştır.

2023 yılında yapılan bir çalışmada, sekizinci sınıf İnkılâp Tarihi konularının öğretimiyle ilgili 1997-2023 yılları arasında yayımlanan yüksek lisans ve doktora tezlerine dair bir bibliyometrik analiz yapılmıştır. Araştırmanın bulguları, erkek araştırmacıların bu alanda daha fazla tez yürüttüğünü ve Gazi Üniversitesinin bu konuda diğer üniversitelere göre daha fazla tez ürettiğini ortaya koymuştur. İnkılâp Tarihi konuları öğretimi ile ilgili yapılan tezlerde, nicel araştırma yöntemlerinin yaygın olarak tercih edildiği, tezlerin genellikle eğitimbilim planlamaları çerçevesinde ele alındığı ifade edilmiştir. Ayrıca, araştırmacıların, öğretim programı, ders kitabı ve öğretmen kaynaklı problemleri tespit ettikleri ve çözüm önerileri sundukları vurgulanmıştır. Son olarak, dersin öğretiminde yeni yaklaşımların benimsenmesi ve öğretim materyallerinin çeşitlendirilmesinin, öğrencilerin derse karşı tutumları ve akademik başarıları üzerinde olumlu etkiler oluşturduğu sonucuna varılmıştır (Baltan & Tangülü, 2023). Yeni öğretim yaklaşımlarının ve materyal çeşitliliğinin, öğrenci başarısını arttırmada kritik bir rol oynadığı belirtilmiştir. 2023 yılında yapılan araştırma, eğitimde materyal çeşitliliğinin ve yeni öğretim yaklaşımlarının önemine dikkat çekerken, 2024 yılında yapılan bir başka araştırma da öğretim materyallerinin okunabilirlik düzeylerinin öğrencilere uygun olmasının gerekliliğini ortaya koymuştur. 2024 yılında yapılan bu çalışmada, ortaokul 8. sınıf Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük ders kitabındaki metinlerin okunabilirlik düzeyleri Flesch, McLaughlin SMOG, Gunning Fog ve Ateşman formülleri ile incelenmiş, ders kitaplarının okunabilirlik düzeylerinin yüksek olduğu tespit edilmiştir. Bu bulgular doğrultusunda, ders kitaplarındaki metinlerin öğrencilerin okuma seviyelerine uygun şekilde hazırlanması gerektiği ifade edilmiştir (Sağ vd., 2024).

Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi derslerinin öğretim süreçlerinde teknoloji kullanımının, öğrenci katılımının artırılmasının, öğretim yöntemlerinin güncellenmesinin ve öğretmen yeterliliklerinin geliştirilmesinin büyük öneme sahip olduğu vurgulanmıştır. Ancak, bu yenilikçi yaklaşım ve eğitim reformlarının başarılı olabilmesi için dersin içeriği ve öğretim yöntemlerinin toplumsal ve kültürel bağlamlarla uyumlu bir şekilde güncellenmesi gerektiği de ortaya çıkmaktadır. Bununla birlikte, öğrencilerin bu derse karşı geliştirdiği tutumlar ve dersin toplumsal rolü üzerine yapılan çalışmalar, gelecekteki eğitim uygulamalarına yön verecek önemli bulgular sunabilir. Ayrıca, Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi dersinin etkinliğini artırmak amacıyla yapılan araştırmalar, eğitim sisteminin modernleşmesi ve dersin toplumsal anlamının pekiştirilmesi açısından kritik bir adım teşkil etmektedir.

5. Araştırmanın Yöntemi

Çalışmada mevcut durumun ortaya konulması istendiği için nitel araştırma desenlerinden durum çalışması tercih edilmiştir. MAQDA programı kullanılarak enstitülerin misyon ve vizyon metinlerinin içeriği, bu metinlerin sunduğu toplumsal, kültürel ve akademik mesajları anlamamıza katkı sağlamak için analiz edilmiştir. Bu tür bir inceleme, enstitülerin tarihsel perspektiflerine, eğitim politikalarına ve toplumsal sorumluluklarına nasıl yaklaşıldığını derinlemesine ortaya koymaktadır. Araştırma soruları, bu çalışmanın temel yol haritasını belirlemektedir. Bu sorular, üniversitelerin misyon ve vizyon metinlerinde öne çıkan temaları incelemeyi amaçlamaktadır. Özellikle kod kesişim haritaları ve kelime bulutu gibi araçlar, araştırma sorularına yönelik somut verilerin ortaya konmasını sağlamış, misyon ve vizyon metinlerinde hangi temaların yoğun olarak bulunduğu ve bu temaların Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi Enstitüsü ile nasıl ilişkilendiği net bir şekilde görülmüştür. Bu analiz araçları, bir yandan araştırma sorularına verilen yanıtların doğruluğunu ve tutarlılığını teyit ederken, diğer yandan bu yanıtların derinlemesine incelenmesine olanak sağlamıştır.

5.1. Araştırmanın Varsayımları

-Enstitülerin web sitelerinde yer alan misyon ve vizyon ifadeleri günceldir ve resmi bir belge niteliği taşımaktadır.

Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi Enstitülerinin Misyon ve Vizyon Analizi: Nitel Bir Değerlendirme

*An Analysis of the Mission and Vision Statements of Atatürk's Principles and History of Turkish Revolution
Institutes: A Qualitative Assessment*

-Kullanılan nitel analiz yöntemi, enstitülerin kurumsal yönelimlerini ortaya koymada yeterli düzeydedir.

5.2. Araştırmanın Sınırlılıkları:

-Çalışma yalnızca dört üniversitenin enstitülerini kapsamaktadır, bu nedenle genelleme yapmak sınırlıdır.

-Analiz yalnızca metinsel verilere dayalıdır, enstitülerin fiili uygulamaları araştırma kapsamına alınmamıştır.

5.3. Veri Toplama

Araştırma, dört farklı üniversitenin Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi Enstitüsüne ait misyon ve vizyon metinlerinin toplanmasıyla başlamıştır. Bu metinler, üniversitelerin resmi web sitelerinden elde edilmiştir. Google üzerinde, “Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi Enstitüsü” taraması yapılarak, ilk çıkan sayfada yer alan üniversitelerden, amaçlı örneklem yöntemiyle, farklı akademik perspektiflere sahip 4 üniversite seçilmiştir. Tablo 1’de seçilen üniversite bilgilerine ve bu üniversitelere ait enstitülerin misyon ve vizyon metinlerinin yer aldığı erişim linklerine yer verilmiştir. Seçilen dört üniversite, Türkiye’nin eğitim alanındaki önemli temsilcileri olup, farklı akademik perspektiflerden gelmektedir. Bu çeşitlilik, farklı üniversitelerin Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihine yaklaşımını karşılaştırmalı bir biçimde incelemek için uygun bir örneklem oluşturmuştur.

Tablo 1.

Enstitülerin Misyon ve Vizyon Metinlerine Erişim Linkleri

S. NO	Enstitü Adı	Misyon- Vizyon Metni	Erişim Linki
1	Hacettepe Üniversitesi-Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi Enstitüsü	Misyon ve Vizyon Metni	https://ait.hacettepe.edu.tr/misyon_vizyon.shtml
2	Dokuz Eylül Üniversitesi-Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi Enstitüsü	Misyon ve Vizyon Metni	https://ataturkilkeleri.deu.edu.tr/tr/misyon-ve-vizyon/
3	İstanbul Üniversitesi-Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi Enstitüsü	Misyon Metni	https://ataturkilkeleri.istanbul.edu.tr/tr/content/enstitu/misyon
		Vizyon Metni	https://ataturkilkeleri.istanbul.edu.tr/tr/content/enstitu/vizyon
4	Erciyes Üniversitesi-Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi Enstitüsü	Misyon Metni	https://ataturke.erciyes.edu.tr/tr/misyon
		Vizyon Metni	https://ataturke.erciyes.edu.tr/tr/enstitu-vizyon

5.4. MAXQDA Programı ile Nitel Veri Analizi

Elde edilen misyon ve vizyon metinleri, MAXQDA yazılımı kullanılarak nitel veri analizi kapsamında işlenmiştir. MAXQDA, nitel veri analizi yaparken metinlerin içerdiği temaları ve anlamları ortaya çıkarmak için güçlü bir araçtır. Bu yazılım sayesinde, metinler üzerinde sistematik bir şekilde kodlama yapılmış ve metinler arasındaki ortak temalar, anahtar kelimeler ve içerik bağlamları belirlenmiştir. Kodlama süreci, her metnin içeriğine dair ayrıntılı bir inceleme yapmayı ve enstitülerin temel değerlerini ve yaklaşımlarını ortaya koymayı amaçlamaktadır.

5.5. Kod Kesişim ve Kod Yakınlık Haritaları

Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi Enstitülerinin Misyon ve Vizyon Analizi: Nitel Bir Değerlendirme

*An Analysis of the Mission and Vision Statements of Atatürk's Principles and History of Turkish Revolution
Institutes: A Qualitative Assessment*

Kod kesişim haritaları, farklı metinler arasındaki benzer temaların ve kavramların nasıl kesiştiğini görselleştiren bir analiz aracıdır. Bu analiz, enstitülerin misyon ve vizyon metinlerinde hangi temaların daha fazla öne çıktığını, hangi kavramların birbirleriyle ilişkili olduğunu ve hangi kavramların birbirinden bağımsız olarak ele alındığını gösterir. Bu yöntem, araştırmanın derinlemesine yapısal analizini destekler ve enstitülerin metinlerinde bulunan ortak bakış açılarını ve farklılıkları görsel olarak ortaya koyar (Altıntop & Altıntop, 2024: 31-32).

Kod yakınlık haritaları ise, belirli kodların metinlerde ne ölçüde birbirine yakın veya uzak olduğuna dair görselleştirmeler sunar. Bu haritalar, metinlerdeki kavramlar arasındaki ilişkiyi ve bu ilişkilerin metin içindeki yoğunluğunu yansıtarak, enstitülerin Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihine nasıl yaklaştıklarını gösterir. Bu haritaların oluşturulması, metinlerin içeriğinin daha anlaşılır ve somut bir şekilde sunulmasına olanak tanır.

5.6. Kelime Bulutu, Kod Kesişim Haritası ve Kod Yakınlık Haritası Analizleri

Çalışma kapsamında analizi yapılan enstitülerin misyon ve vizyon metinlerindeki sıklık frekansına göre en fazla kullanılan ilk 45 kelime aşağıdaki gibidir (Tablo 2). Tablo oluşturulurken dört noktaya dikkat edilen bir süreç takip edilmiştir. Birincisi, tablodaki kelimelerin frekans alt kriteri “3” olarak seçilmiştir. İkincisi, tabloda kullanılan kelimeler bağlaç, edat ve rakam gibi tek başına anlam bütünlüğü taşımayan ifadelerden arındırılmıştır. Üçüncüsü, bilim-bilimsel, kurum-kurumsal, tarih-tarihsel gibi ya da farklı eklerle türetilen yeni kelimeler yalın ve/veya metnin akışına göre en anlamlı hâlinde birleştirilmiştir. Dördüncüsü ise, hedef-amaç, millî-ulusal, çağdaş-muasır gibi eş anlamlı kelimelerden frekans sayısı az olanlar frekans sayısı fazla olan kelimeye dâhil edilmiştir.

Tablo 2.

Metinlerde En Fazla Kullanılan İlk 45 Kelime

S. NO	Sözcük	Frekans	Açıklama
1	tarih	29	Metin içinde kurum ismi olarak da kullanılmıştır.
2	Türkiye	18	
3	Cumhuriyet	16	
4	bilim	14	
5	Atatürk	12	Metinlerde iki kez “Mustafa Kemal Atatürk” şeklinde yer verilmiştir. Ayrıca kurum ismi olarak da kullanılmıştır.
6	bilgi	10	
7	öğrenci	10	
8	Türk	10	
9	sorun	9	Metinlerde iki kez "problem" şeklindeki kullanım birleştirilmiştir.
10	hedef	9	Metinlerde dört kez "amaç" şeklindeki kullanım birleştirilmiştir.
11	ilke	8	İlke kelimesi metinlerde yedi kez "Atatürk İlkeleri" bağlamında, bir kez de sözlük anlamıyla yer verilmiştir. Ayrıca metin içinde kurum ismi olarak da kullanılmıştır.
12	kurum	8	
13	toplum	8	
14	eğitim	8	Metinlerde bir kez "öğretim", bir kez de "öğrenim" şeklindeki kullanımlar birleştirilmiştir.

Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi Enstitülerinin Misyon ve Vizyon Analizi: Nitel Bir Değerlendirme

*An Analysis of the Mission and Vision Statements of Atatürk's Principles and History of Turkish Revolution
Institutes: A Qualitative Assessment*

15	değer(ler)	7	“Bir şeyin önemini belirlemeye yarayan soyut ölçü.” (TDK 2005: 568) anlamıyla kullanılmıştır.
16	inceleme	7	
17	İnkılâp	7	
18	kültürel	7	Metinlerde bir kez "sosyo-kültürel" şeklindeki kullanım birleştirilmiştir.
19	kaynak	6	“Araştırma ve incelemede yararlanılan belge.” (TDK 2005: 1251) anlamında kullanılmıştır.
20	modernleşme	6	
21	misyon	6	
22	vizyon	6	
23	millî	6	İki kez "ulusal" şeklindeki kullanım birleştirilmiştir.
24	akademik	5	
25	üretmek	5	
26	yetiştirmek	5	
27	metodoloji	5	Metinlerde iki kez "yöntem" şeklindeki kullanım birleştirilmiştir.
28	araştırmacı	4	
29	çözüm	4	
30	enstitü	4	Metin içinde kurum ismi olarak kullanılmıştır.
31	gelişim	4	
32	siyasal	4	
33	medeniyet	4	Metinlerde iki kez "uygarlık" şeklindeki kullanım birleştirilmiştir.
34	muasır	4	Metinlerde iki kez "çağdaş" şeklindeki kullanım birleştirilmiştir.
35	çalışma	3	
36	evrensel	3	
37	gerçekleştirmek	3	
38	lisansüstü	3	
39	program	3	
40	proje	3	
41	rekabet	3	
42	sağlıklı	3	
43	uluslararası	3	
44	ülke	3	
45	üniversite	3	

Tablo-2 frekans sıklığına göre incelendiğinde, metinlerde kullanılan kelimelerin enstitülerin (kurumların) kuruluş amacı ve faaliyet alanlarıyla doğrudan ilişkili olduğu anlaşılmaktadır. Özellikle ilk

**Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi Enstitülerinin Misyon ve Vizyon Analizi:
Nitel Bir Değerlendirme**

*An Analysis of the Mission and Vision Statements of Atatürk's Principles and History of Turkish Revolution
Institutes: A Qualitative Assessment*

Bu nitel analiz, hem derinlemesine kodlama hem de görselleştirme araçları kullanarak, enstitülerin misyon ve vizyon metinlerindeki ana temaları belirlemeyi ve bu temalar arasındaki ilişkileri keşfetmeyi amaçlamaktadır. MAXQDA yazılımı ve kelime bulutu analizi gibi araçlar, bu tür bir araştırmanın hem kapsamlı hem de görsel olarak etkili bir biçimde sunulmasına olanak tanır. Ayrıca, bu yöntemler, her bir üniversitenin Atatürk İlkelerini nasıl aktardığı ve bu ilkelerin eğitim politikalarına nasıl entegre edildiğini belirlemek için verimli bir araç sunmaktadır.

Metinlerin Kelime Bulutu

Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi Enstitülerinin Misyon ve Vizyon Analizi: Nitel Bir Değerlendirme

enstitülerin eğitim faaliyetlerine büyük önem verdiğini göstermektedir. Ayrıca “metodoloji”, “araştırmacı”, “çözüm”, “kaynak” gibi ifadelerin bulunması, bilimsel yöntemlerin ve akademik araştırmaların enstitülerin çalışma alanlarında temel bir unsur olduğunu göstermektedir. Kelime bulutunda yer alan “misyon”, “vizyon”, “gelişim”, “uluslararası”, “rekabet”, “evrensel” gibi kelimeler, enstitülerin sadece ulusal değil, küresel düzeyde akademik rekabeti ve uluslararası iş birliklerini de hedeflediğini göstermektedir. Kelime bulutu, enstitülerin misyon ve vizyon metinlerinin ağırlıklı olarak tarih, Atatürk İlkeleri, bilimsel araştırma, eğitim ve toplumsal gelişim çerçevesinde şekillendiğini göstermektedir. Özellikle “modernleşme”, “toplum”, “millî”, “kurum”, “inkılâp” gibi kelimelerin ön planda olması, bu enstitülerin sadece akademik bir araştırma merkezi olmanın ötesinde, Türkiye’nin modernleşme sürecini anlamak, anlatmak ve yönlendirmek gibi bir misyon üstlendiğini ortaya koymaktadır. Kelime bulutu, enstitülerin akademik ve ideolojik duruşunu yansıtan önemli bir görselleştirme aracı olarak, çalışmanın ana temasını vurgulamaktadır.

Şekil 1’de en fazla kullanılan kelimeler yer almaktadır ve bu kelimeler çalışmanın konusu anlamında önemli veriler sunmaktadır. Bununla birlikte, konu açısından önemli olduğu yadsınamaz olan ama çok fazla yer verilmeyen kelimeler de bulunmaktadır. Nitekim frekans sıklık kriteri açısından en fazla iki şekilde oluşturulmuş kelimelerin bulunduğu tablo yer almaktadır (Tablo 3). Bu kelimeler incelendiğinde, Türkiye Cumhuriyeti ile özdeşleşen Atatürk İlke ve İnkılâpları içerisinde birer kez “laik(lik)” (f: 1) ve “milliyetçilik” (f: 1), iki kez “devlet” (f: 2) kelimelerinin metinlerde yer aldığı görülmektedir. Bunun dışında “Hür” (f: 1), “özgürlük” (f: 1), “saygın” (f: 1), “objektif” (f: 1) kelimeleri de kullanılmıştır. Ayrıca “demokratik” (f: 2), “anayasa” (f: 2), “kamuoyu” (f: 2) kelimeleri de ikişer kez kullanılmıştır. Sosyal, kültürel ve siyasi yapıyı tümüyle dönüştürmesine neden olan bu ilke ve inkılâplarla ilgili kurulan enstitülerin misyon ve vizyon metinlerinde yeterince yer verilmediği söylenebilir. Aynı zamanda akademik ve bilimsel çalışmalar ve entelektüel faaliyetlerin yapıldığı kurumların misyon ve vizyon metinlerinde “yayın” (f: 1) ve “teknoloji” (f: 1) kelimeleri birer, “akademisyen” (f: 2), “eleştirel” (f: 2), “strateji” (f: 2) ikişer kez kullanılmış olması yine eksiklik olarak görülmelidir. Sadece ismi değil aynı zamanda faaliyet alanı tarih ve tarihi olaylar/durumlar olan bu kurumların misyon ve vizyon metinlerinde tarihsel veri olarak “Osmanlı” (f: 2) kelimesinin az sayıda kullanılması da dikkati çekmektedir.

Tablo 3.

Misyon ve Vizyon Metinlerinde Az Kullanılan Kelime Örnekleri

S. No	Kelime	Frekans	S. No	Kelime	Frekans
1	hür	1	11	akademisyen	2
2	laik	1	12	anayasa	2
3	kamu	1	13	demokratik	2
4	millet	1	14	devlet	2
5	milliyetçilik	1	15	eleştirel	2
6	objektif	1	16	kamuoyu	2
7	özgürlük	1	17	manevi	2
8	saygın	1	18	Osmanlı	2
9	teknoloji	1	19	strateji	2
10	yayın	1	20	yurt	2

Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi Enstitülerinin Misyon ve Vizyon Analizi: Nitel Bir Değerlendirme

*An Analysis of the Mission and Vision Statements of Atatürk's Principles and History of Turkish Revolution
Institutes: A Qualitative Assessment*

5.7. Kod Kesişim Haritası

Çalışmaya dâhil edilen misyon ve vizyon metinleri üzerinde yapılan kodlama çalışması sonucunda kesişim sayıları Şekil-2’de verilmiştir. Analizde kullanılan kod kısmında ilgili enstitüler kısaltılarak kullanılmıştır. Buna göre Hacettepe Üniversitesi Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi Enstitüsü “HÜ”, İstanbul Üniversitesi Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi Enstitüsü “İÜ”, Dokuz Eylül Üniversitesi Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi Enstitüsü “DEÜ” ve Erciyes Üniversitesi Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi Enstitüsü “EÜ” şeklindedir.

Şekil 2’deki kodların ilişkisine bakıldığında beşer kez olmak üzere en yoğun kesişim “Bireysel Gelişim” ile “Bilimsel Araştırma” (f: 5), “Bilimsel Araştırma” ile “Vizyon” (f: 5), Vizyon ile “Küresel Rekabet” (f: 5) şeklindedir. Dört kez kesişim ile ikinci seviye “Bireysel Gelişim” ile “Sürekli Gelişim” (f: 4), “Bireysel Gelişim” ile “Uluslararası İşbirliği” (f: 4), “Bireysel Gelişim” ile “Miyon” (f: 4), “Bireysel Gelişim” ile “Vizyon” (f: 4), “Modern Eğitim” ile “Bilimsel Araştırma” (f: 4), “Bilimsel Araştırma” ve “Uluslararası İşbirliği” (f: 4) olarak gerçekleşmiştir. Buradaki yoğun kesişimi, uluslararası işbirliğine yönelik bilimsel araştırma eksenli küresel rekabet ve modern eğitimi amaçlayan bir misyon ve vizyon oluşturma amaçlandığı şeklinde yorumlanmalıdır.

Kod Sistemi	Bireysel Gelişim	Sosyal Adalet	Eğitimde Eşitlik	Modern Eğitim	Toplumsal Kalkınma	Küresel Rekabet	İnovasyon ve Teknoloji	Sürekli Gelişim	Uluslararası İşbirliği	Bilimsel Araştırma	Toplumsal Sorumluluk	Eğitimde Yenilik	EÜ	DEÜ	İÜ	HÜ	Vizyon
Bireysel Gelişim		1	1	2		3	1	4	4	5	1	3	2	2	2	2	4
Sosyal Adalet	1							1		1					1		1
Eğitimde Eşitlik	1			1		1	1	1	1	1		1	1				1
Modern Eğitim	2		1		2	3	1	2	1	4	3	2	2	1		1	3
Toplumsal Kalkınma				2		2				2	3			2		1	2
Küresel Rekabet	3		1	3	2		1	2		3	2	1	1	2		2	5
İnovasyon ve Teknoloji	1		1	1		1		1		1		1	1				1
Sürekli Gelişim	4	1	1	2		2	1		1	3	1	2	2		1	1	3
Uluslararası İşbirliği	4		1	1				1		4	1	2	2	1		2	3
Bilimsel Araştırma	5	1	1	4	2	3	1	3	4		3	2	2	2	1	3	5
Toplumsal Sorumluluk	1			3	3	2		1	1	3		2	1	2		2	2
Eğitimde Yenilik	3		1	2		1	1	2	2	2	2		3				1
EÜ	2		1	2		1	1	2	2	2	1	3					1
DEÜ	2			1	2	2			1	2	2						1
İÜ	2	1						1		1							1
HÜ	2			1	1	2		1	2	3	2						1
Vizyon	4	1	1	3	2	5	1	3	3	5	2	1	1	1	1	1	
Miyon	4			1	1			1	2	3	3	2	1	1	1	1	

Şekil 2.

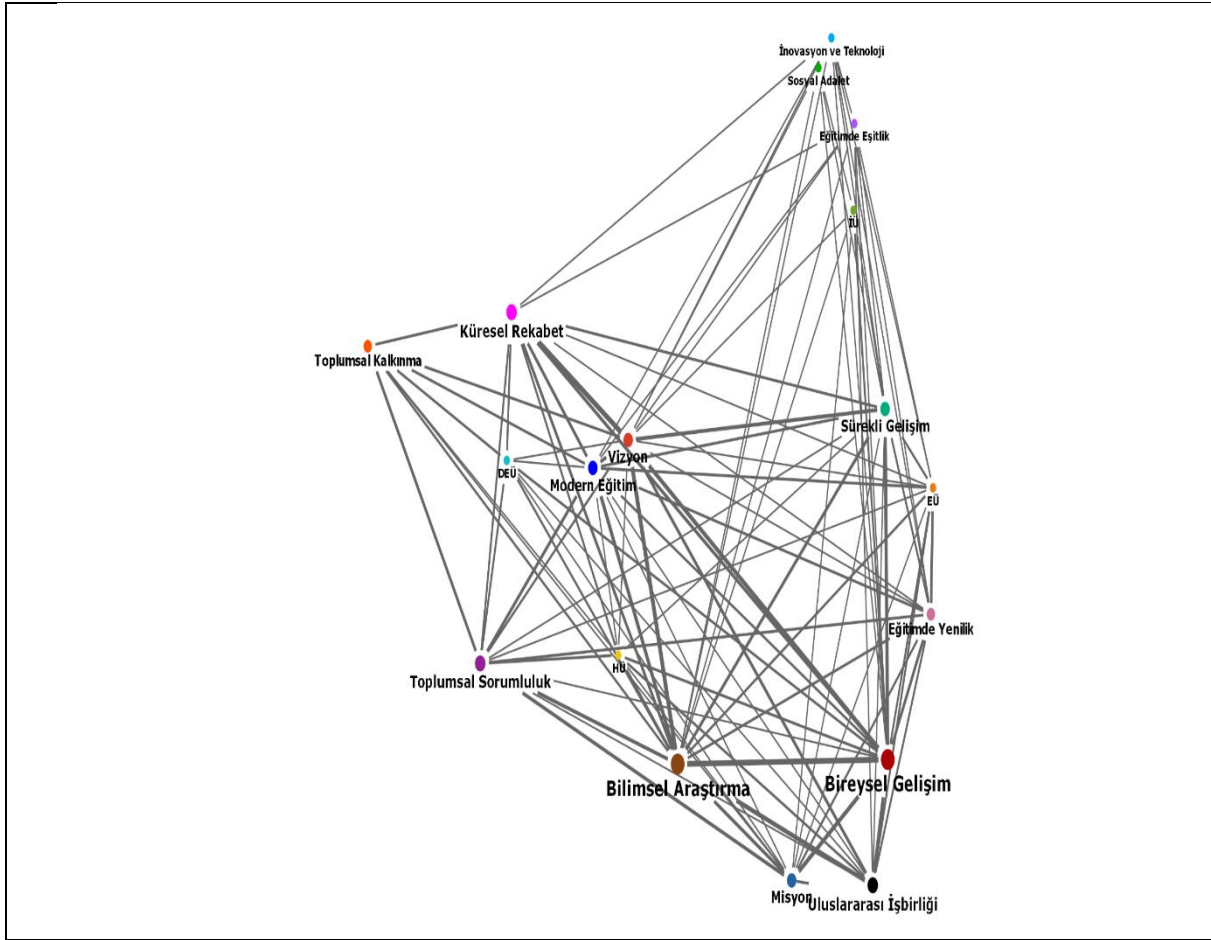
Yapılan Kodlamaların Kesişme Sayıları

Şekil 3’te verilerin kod kesişim haritasına yer verilmiştir. Kod kesişim haritası, kodlar vasıtasıyla metin içindeki anlamsal ilişkileri açığa çıkarmaktadır. Haritaya göre en fazla kesişim görülen iki kod “Bireysel Gelişim” ve “Bilimsel Araştırma” olmuştur. Öncelikle bu iki kodun kendi aralarında yoğun bir kesişim içinde olduğu görülmektedir. İkinci aşamada, haritada da görüldüğü üzere, bu iki kodun yakınlık derecesine göre kesiştiği ilk dört kodun “Miyon”, “Uluslararası İşbirliği”, “Eğitimde Yenilik” olduğu görülmektedir. Bunun anlamı, enstitülerin misyon metinlerinde bilimsel araştırma ve bireysel gelişimin hem eğitim konularında yenilik hem de uluslararası işbirliğine yönelik anlayış açısından öne çıktığıdır.

Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi Enstitülerinin Misyon ve Vizyon Analizi:

Nitel Bir Değerlendirme

An Analysis of the Mission and Vision Statements of Atatürk’s Principles and History of Turkish Revolution Institutes: A Qualitative Assessment

Şekil 3.

Kod Kesişim Haritası

Kod kesişim haritasını enstitüler açısından incelediğimizde yukarıdaki yoğun ilişki eksenine en yakın enstitünün Hacettepe Üniversitesi Atatürk İlke ve İnkılapları Enstitüsü (HÜ), ikinci sırada Erciyes Üniversitesi Atatürk İlke ve İnkılapları Enstitüsü (DÜ), üçüncü sırada Dokuz Eylül Üniversitesi Atatürk İlke ve İnkılapları Enstitüsü (DEÜ) ve dördüncü sırada ise İstanbul Üniversitesi Atatürk İlke ve İnkılapları Enstitüsü (İÜ) olmuştur. Bu sıralamada, enstitülerin misyon ve vizyon metinlerinin uzunluğu doğrudan etkilidir. Zira daha uzun olan metinler daha fazla kod ve/veya kodlanma potansiyeline sahiptir. Nitekim İÜ'nün ağ haritasında en az ilişki içinde olmasının temel nedeni, enstitünün misyon ve vizyon metinlerinin oldukça kısa olmasıdır.

Enstitüleri ayrı ayrı değerlendirdiğimizde HÜ ile en fazla ve yakın kesişim içinde olan kodlar sırasıyla “Bilimsel Araştırma”, “Toplumsal Sorumluluk”, “Modern Eğitim” ve “Vizyon” olmuştur. Bu ilişki, HÜ'nün modern eğitim eksenli oluşturduğu bilimsel araştırmalarının toplumsal sorumluluk içerdiği anlamına gelmektedir. Kod kesişim haritasındaki ikinci derecede yoğunluğa sahip olan EÜ'nün en fazla kesiştiği kodlar sırasıyla “Eğitimde Yenilik”, “Sürekli Gelişim” “Bireysel Gelişim”, “Bilimsel Araştırma” ve “Vizyon” olmuştur. EÜ'nün misyon ve vizyon metinlerinde eğitim, araştırma ve gelişimde yenilik, bilimsellik, süreklilik unsurlarını öne çıkardığı görülmektedir. Üçüncü yoğunluğa sahip olan DEÜ'nün en fazla kesiştiği kodlar sırasıyla “Modern Eğitim”, “Vizyon”, “Küresel Rekabet”, “Toplumsal Kalkınma” ve Toplumsal Sorumluluk” olmuştur. Buna göre DEÜ bir yandan toplumsal kalkınmaya bir sorumluluk olarak addederken, bir yandan da küresel rekabete dayalı bir modern eğitim yapısını incelemektedir. Yoğunluk açısından dördüncü sırada olan İÜ, haritada diğer enstitülerden farklı

**Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Enstitülerinin Misyon ve Vizyon Analizi:
Nitel Bir Değerlendirme**

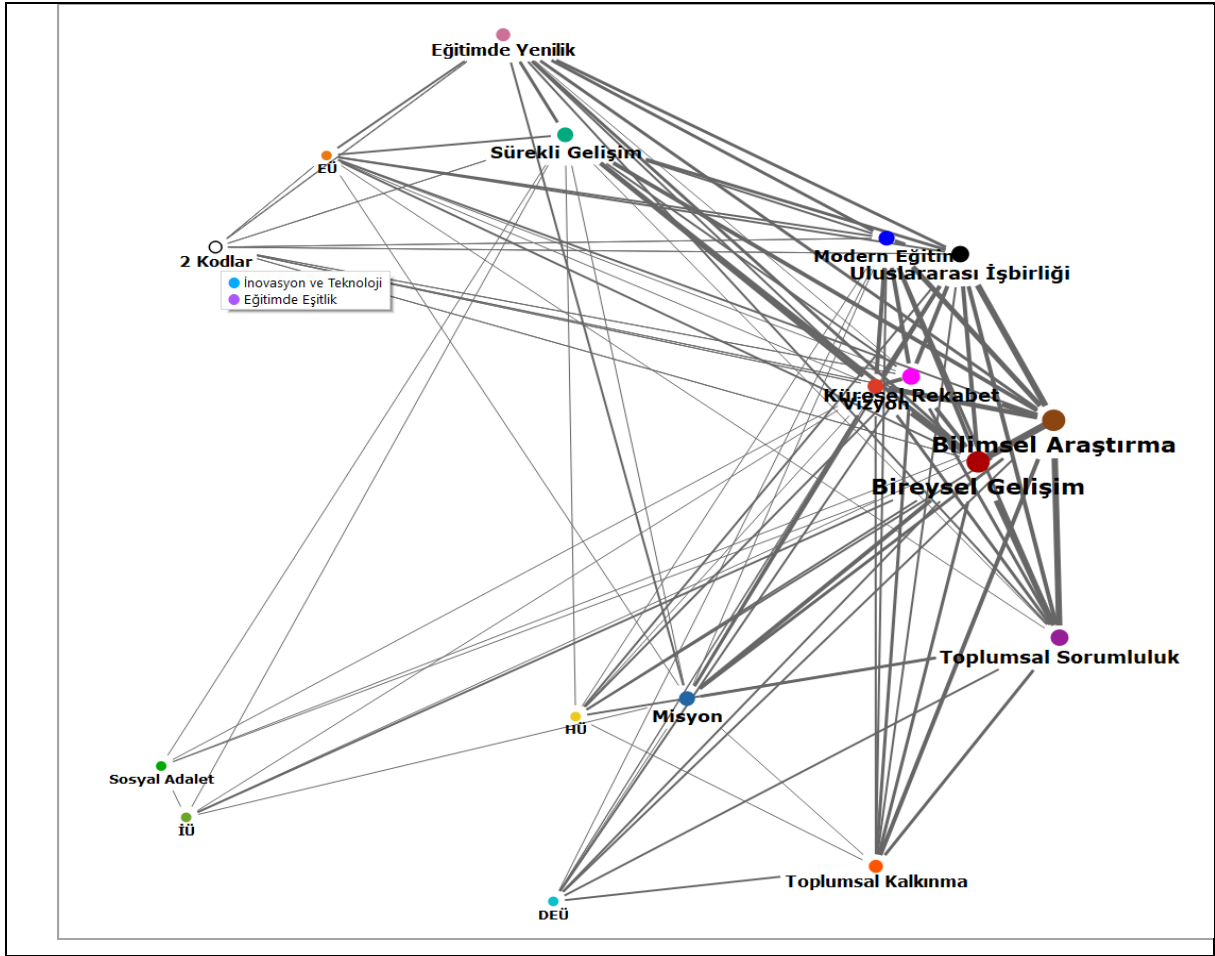
*An Analysis of the Mission and Vision Statements of Atatürk's Principles and History of Turkish Revolution
Institutes: A Qualitative Assessment*

konumlanmıştır. İÜ'nün en fazla kesiştiği kodlar “Eğitimde Eşitlik”, “Sosyal Adalet” ve “İnovasyon ve Teknoloji” olmuştur. Bu kesişimin anlamı, İÜ'nün eşitlik ve sosyal adalet odaklı eğitim anlayışında teknoloji ve inovasyona da önem verildiğidir. İÜ ile en yoğun kesişim içindeki bu üç kodun, diğer üç enstitüye en uzak kodlar olması ayrıca dikkate değerdir. Zira diğer enstitüler arasında en yoğun kesişim içinde oldukları kodlar arasında da kesişmeler olmaktadır.

Enstitüleri kod haritasındaki uzaklıklar açısından analiz ettiğimizde görüntü biraz daha netleşmektedir. Haritanın dış çeperinde yer alan kodlardan “İnovasyon ve Teknoloji”, “Uluslararası İşbirliği” ve “Toplumsal Kalkınma” HÜ ile; “Toplumsal Kalkınma”, “Toplumsal Sorumluluk”, “Küresel Rekabet”, “İnovasyon ve Teknoloji” ve “Sosyal Adalet” EÜ ile, “İnovasyon ve Teknoloji”, “Sosyal Adalet” ve “Uluslararası İşbirliği” DEÜ ile uzak konumlanmıştır. İÜ'ye en uzak olan kodlar “Uluslararası İşbirliği”, “Toplumsal Kalkınma” ve “Toplumsal Sorumluluk” şeklinde sıralanmaktadır. Bu konumlanmalar, ilgili enstitülerin misyon ve vizyon metinlerinde bu kodlarla ilişkilendirilmiş konulara çok az yer verdiği ve/veya hiç vermediği anlamına gelmektedir.

5.8. Kod Yakınlık Haritası

Enstitülerin misyon ve vizyon metinlerindeki anlamsal derinliği ortaya çıkarmak için oluşturulmuş kod yakınlık haritasına Şekil 4'te yer verilmiştir. Kod yakınlık haritasına göre en merkezi konumda olan ve diğer kodların bir şekilde etkileşim içinde olduğu kodun “Bilimsel Araştırma” olduğu görülmektedir. “Bilimsel Araştırma” koduna en yakın ve yoğun ilişki içinde olduğu kod “Bilimsel Gelişim” kodudur. Bu yapıya diğer kodların yakınlık ve yoğunluk ilişkisine göre üç set hâlinde dizildiği görülmektedir. Yakınlık ve yoğunluk ilişkisinin en fazla olduğu ilk sette sırasıyla “Küresel Rekabet”, “Vizyon”, “Modern Eğitim”, “Uluslararası İşbirliği” ve “Toplumsal Sorumluluk” kodları yer almaktadır. Vizyon metinleri ekseninde oluşan bu ilişki ağının anlamı, modern eğitimi önceleyen anlayış hem uluslararası işbirliği, hem küresel rekabet, hem de topluma karşı sorumluluğu bir arada bulundurmaktadır. İkinci sette yer alan kodlar yakınlık ve yoğunluk ilişkisine göre “Misyon”, “Toplumsal Kalkınma” ve “Sürekli Gelişim”, “Eğitimde Yenilik” şeklinde iki kola ayrılmıştır. Haritanın bu aşamasında devreye giren enstitülerin de kodlarla birlikte ayrışarak farklı kodlarla yakınlık ve yoğunluk ilişkisi içine girdiği görülmektedir. HÜ ve DEÜ “Misyon” ve “Toplumsal Kalkınma” kodlarına, EÜ ise “Sürekli Gelişim” ve “Eğitimde Yenilik” kodlarına yakın konumlanmıştır. Bu bağlamda HÜ ve DEÜ toplumun kalkınmasına yönelik sorumluluğu misyon edinirken, EÜ gelişim ve yenilik eksenli bir misyon edinmiştir. Ayrıca EÜ'nün ikinci sette ayrılan dallardan birinin devamı olan ve üçüncü seti oluşturan kodlardan “Eğitimde Eşitlik” ile “İnovasyon ve Teknoloji” kodlarına yakın ilişki içinde olması da üstlendiği misyonu kuvvetlendiren bir durum ortaya çıkarmıştır. Haritada en ayrı duran İÜ ise üçüncü setin diğer dalındaki kod olan “Sosyal Adalet” koduyla yakın ilişki içindedir. İÜ, sırasıyla “Misyon”, “Vizyon”, “Sürekli Gelişim” kodlarına oldukça uzak konumlanmıştır. En uzak olduğu kodlar ise “Bilimsel Gelişim” ve “Bilimsel Araştırma” kodlarıdır ve diğer kodlarla yakınlık ilişkisi içinde olmamıştır. Tablo 4'te dört enstitünün yakınlık haritasında doğrudan bir ilişki içinde olmadığı kodlar yer almaktadır.

Şekil 4.

Kod Yakınlık Haritası

Tablo 4'teki sınıflandırmaya göre, en kapsamlı misyon ve vizyon metnine sahip enstitünün EÜ olduğu görülmektedir. İkinci sırada HÜ, üçüncü sırada DEÜ ve dördüncü sırada ise İÜ bulunmaktadır.

Tablo 4.

Enstitülerin Doğrudan İlişki İçinde Olmadığı Kodlar

HÜ	Sosyal Adalet, İnovasyon ve Teknoloji, Eğitimde Eşitlik, Eğitimde Yenilik
DEÜ	Sosyal Adalet, İnovasyon ve Teknoloji, Eğitimde Eşitlik, Eğitimde Yenilik, Sürekli Değişim
EÜ	Sosyal Adalet, Toplumsal Kalkınma
İÜ	İnovasyon ve Teknoloji, Eğitimde Eşitlik, Eğitimde Yenilik, Toplumsal Kalkınma, Toplumsal Sorumluluk, Modern Eğitim, Uluslararası İşbirliği

Tartışma

Bu bölümde, elde edilen bulgular literatürdeki benzer araştırmalarla karşılaştırılarak değerlendirilmiştir. Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi Enstitülerinin misyon ve vizyon ifadelerinin kurumsal söylem ve akademik kimlik oluşturma sürecindeki rolü detaylı bir şekilde ele alınmıştır. Bu

Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi Enstitülerinin Misyon ve Vizyon Analizi:

Nitel Bir Değerlendirme

bağlamda, özellikle Altıntop ve Altıntop (2024) tarafından yapılan çalışma, misyon ve vizyon ifadelerinin akademik kurumlar üzerindeki etkisini anlamak için önemli bir referans noktası oluşturmaktadır.

Bu çalışma, iletişim fakültelerinin misyon ve vizyon metinlerini analiz ederek, akademik kurumların stratejik söylemlerinin özelliklerini ortaya koymuştur. Bulgular, iletişim fakültelerinin misyon ifadelerinde yenilik, dijitalleşme ve küreselleşme gibi unsurların öne çıktığını göstermektedir. Bu durum, Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi Enstitülerinin misyon ve vizyon ifadelerinde milli kimlik, tarihsel bilinç ve Cumhuriyet değerleri odaklı bir söylemin baskın olmasıyla belirgin bir tezat oluşturmaktadır. Ancak her iki akademik kurum tipi arasındaki bu fark, sadece kurumsal kimlik farklılıklarından değil, aynı zamanda disiplinler arası farklı stratejik yaklaşımlardan da kaynaklanmaktadır. İletişim fakülteleri küresel medya ve dijital dönüşümü esas alan bir akademik yapıyı temsil ederken, Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi Enstitülerinin akademik kimliği tarihsel mirası ve milli değerleri vurgulayan bir perspektife dayanarak şekillendirilmektedir. Bu noktada, Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi Enstitülerinin misyon ve vizyon ifadelerinde yenilikçi yaklaşımların, teknolojik gelişmelerin ve uluslararası akademik işbirliklerinin daha fazla vurgulanması gerektiği söylenebilir. İletişim fakültelerinin dijital dönüşüm odaklı söylemi, akademik kurumların değişen dünya düzenine uyum sağlamak için misyon ve vizyon ifadelerini düzenli olarak güncellemeleri gerektiğini göstermektedir. Bu nedenle, Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi Enstitülerinin stratejik planlamalarında, tarihi bilinç ve milli kimliğin korunmasının yanı sıra, küreselleşen akademik ortamın gerektirdiği modernizasyon ve inovasyon yaklaşımlarını da benimsemeleri gerekmektedir.

Sonuç olarak, bu çalışma, Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi Enstitülerinin misyon ve vizyon ifadelerinde, tarihsel ve milli değerlerin baskın olmasının, bu kurumların akademik kimlik oluşturma sürecinde belirleyici bir faktör olduğunu göstermiştir. Ancak, dijital dönüşüm, inovasyon ve uluslararası akademik entegrasyon gibi unsurların yeterince vurgulanmaması, enstitüler için gelecekte geliştirilmesi gereken stratejik bir alan olarak değerlendirilmelidir. Bu bağlamda, çalışmanın bulguları, akademik kurumların misyon ve vizyon ifadelerinin zaman içinde dönüşüme açık olması gerekliliğini bir kez daha ortaya koymaktadır.

Sonuç ve Öneriler

Bu çalışma, MAXQDA yazılımı kullanılarak dört farklı üniversitenin Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi Enstitülerine ait misyon ve vizyon metinlerinin nitel analizini gerçekleştirmiştir. Elde edilen bulgular, incelenen metinlerde milli kimlik, tarihsel bilinç ve akademik araştırma odaklı stratejik söylemlerin baskın biçimde yer aldığını ortaya koymaktadır. Özellikle “tarih”, “Türkiye”, “Cumhuriyet”, “bilim” ve “Atatürk” gibi kavramların yüksek frekansla kullanılması, enstitülerin kurumsal kimliklerini milli değerler ve tarihsel mirasın yeniden yorumlanması temeli üzerine inşa ettiklerini göstermektedir. Kod kesişim ve yakınlık haritaları analizleri, “Bilimsel Araştırma”, “Bireysel Gelişim”, “Vizyon” ve “Uluslararası İşbirliği” gibi kavramlar arasında güçlü ve yoğun ilişkiler bulunduğunu ortaya koyarak, kurumların stratejik hedeflerine ilişkin tematik yapının derinlemesine anlaşılmasına katkı sağlamıştır.

Çalışmanın kuramsal katkısı, kurumsal söylem analizinde kullanılan nitel yöntemlerin ve kodlama tekniklerinin, enstitülerin misyon ve vizyon ifadeleri üzerinden kurumsal kimlik ile stratejik iletişimin çok boyutlu incelenmesinde etkin bir araç olduğunu göstermesidir. Bulgular, ilgili literatürde öne çıkan kurumsal kimlik inşası, stratejik iletişim ve akademik söylem temalarıyla diyalog kurarak, geçmiş ile gelecek arasında köprü kurma işlevinin önemini vurgulamaktadır.

Enstitülerin misyon ve vizyon metinlerinde, tarihsel ve milli değerlere verilen önemin yanı sıra, günümüzün çağdaş akademik ve toplumsal dinamiklerini temsil eden yenilikçi yaklaşımların, teknolojik gelişmelerin ve toplumsal adalet unsurlarının yeterince öne çıkmadığı gözlemlenmiştir. Bu durum,

Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi Enstitülerinin Misyon ve Vizyon Analizi: Nitel Bir Değerlendirme

*An Analysis of the Mission and Vision Statements of Atatürk's Principles and History of Turkish Revolution
Institutes: A Qualitative Assessment*

enstitülerin küresel akademik rekabet ortamında inovasyon ve dijital dönüşüm gibi stratejik faktörleri benimseyerek, mevcut söylemlerini çağın gerekleriyle uyumlu hale getirmeleri gerektiğini göstermektedir. Bu doğrultuda, stratejik iletişimlerinde daha fazla esneklik ve yenilikçi bir yaklaşım benimsemeleri gerektiği sonucuna varılmaktadır.

Çalışmanın sınırlılıkları arasında, yalnızca dört üniversitenin misyon ve vizyon metinleri üzerinden yapılan inceleme ve nitel analiz sürecinde araştırmacı özneliliğinin etkisi bulunmaktadır. Bu sınırlılıklar, araştırmacının genellenabilirliğini kısıtlamakta olup, gelecekte daha geniş örneklem grupları ile yapılacak araştırmalarla aşılabılır. Ayrıca, nitel veri analizine nicel yöntemlerin entegrasyonu, bulguların daha sağlam bir şekilde yorumlanmasına olanak sağlayacaktır. Kurumlar arası karşılaştırmaların ve tematik evrimin zaman içindeki değişim dinamiklerinin izlenmesi, hem kuramsal hem de uygulamaya yönelik daha kapsamlı veriler elde edilmesine katkı sağlayacaktır.

Sonuç olarak, bu çalışma Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi Enstitülerinin misyon ve vizyon metinlerinde yansıyan milli, tarihsel ve akademik temaların, kurumların stratejik yapılarına nasıl entegre edildiğini ortaya koyarak, kurumsal söylem analizine yeni bir bakış açısı kazandırmaktadır. Elde edilen bulgular, enstitülerin mevcut stratejik iletişim ve kimlik yapılarını, küresel akademik rekabet ve dijital dönüşüm süreçlerinin getirdiği yenilikçi yaklaşımlar çerçevesinde modernize etmeleri gerektiğini vurgulamaktadır. Aynı zamanda, kurumsal söylem ve strateji oluşturma süreçlerine ilişkin ileri düzey araştırmalar için sağlam bir temel sunmaktadır.

Bu doğrultuda, enstitülerin misyon ve vizyon ifadelerinin stratejik planlama süreçlerinde düzenli olarak güncellenmesi ve çağdaş akademik gelişmelerle uyumlu hale getirilmesi önerilmektedir. Dijitalleşme, uluslararası akademik işbirlikleri ve inovasyon temalarının misyon ifadelerinde daha fazla yer alması, enstitülerin rekabet gücünü artıracaktır. Ayrıca, gelecekte yapılacak çalışmalarda, nitel analiz yöntemlerine nicel veri analizi tekniklerinin eklenmesi, elde edilen bulguların daha sağlam temellere dayandırılmasını sağlayacaktır. Böylece, enstitülerin stratejik hedeflerini ve akademik kimliklerini zaman içinde nasıl evrildiğini anlamak için kapsamlı bir çerçeve sunulmuş olacaktır.

Kaynakça

- Acun, R. (2000). Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi'nin İnternete Dayalı Öğretimi. *Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi*. 16(47): 615-635.
- Altıntop, M. & Altıntop, M. (2024). İletişim Fakültelerinin Misyon ve Vizyon Metinlerinin İçerik Analizi. *Sinerji Uluslararası Alan Eğitimi Araştırmaları Dergisi*. 5(1): 20-53.
- Bakıcı, A. (2021). Cumhuriyet Dönemi (1930-1940) Kültür Politikalarının Anadolu Medeniyetleri Müzesi'ne Olan Etkisi. *Akademi Sosyal Bilimler Dergisi*. 8(2): 147-166.
- Bal, R. (2021). Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi Dersini Cumhuriyet'in Yüzüncü Yılına Giderken İncelemek. *Tarih ve Günce*. 9: 337-362.
- Baltan, B. & Tangülü, Z. (2023). Ortaokul Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Konularına İlişkin Lisansüstü Tezlerin Bibliyometrik Bir Analizi (1997-2023). *Bayterek Uluslararası Akademik Araştırmalar Dergisi*. 6(2): 535-553.
- Bolat, M. (2012). Modern Türkiye Cumhuriyeti'nin Oluşum Sürecinde Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi Dersinin Yeri ve Amaçları. *The Journal of Academic Social Science Studies*. 5(8): 249-264.
- Dağlı, Ş. Z. (2015). Atatürk'ün Kültürel Bağlamda Sanata Bakışı ve Modern Türkiye'de Sanatın Olgunlaşması. *Ulakbilge Sosyal Bilimler Dergisi*. 3(6): 179-201.
- Doğaner, Y. (2005). Yüksek Öğretimde Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi Dersi Öğretiminde Karşılaşılan Problemler ve Yeni Yaklaşımlar-Hacettepe Üniversitesi Örneği. *Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi*. 21(62): 589-612.
- Doğaner, Y. (2007). Atatürk Dönemi Türkiye'sinde Sosyo-Kültürel Değişim. *Uluslararası Asya ve Kuzey Afrika Çalışmaları Kongresi (ICANAS)*, 38: 235-260.
- Dokuz Eylül Üniversitesi Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi Enstitüsü. (2025). Misyon ve vizyon. <https://ataturkillkeleri.deu.edu.tr/tr/misyon-ve-vizyon/>

Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi Enstitülerinin Misyon ve Vizyon Analizi: Nitel Bir Değerlendirme

*An Analysis of the Mission and Vision Statements of Atatürk's Principles and History of Turkish Revolution
Institutes: A Qualitative Assessment*

- Eraslan, C. & Kaşkaya, A. (2011). Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi Dersi'nin Uygulanmasına Yönelik Öğretim Üyesi Görüşleri: Sorunlar ve Çözüm Önerileri. *Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi*. 27(80): 325-350.
- Erciyes Üniversitesi Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi Enstitüsü. (2025). Misyon. <https://ataturke.erciyes.edu.tr/tr/misyon>
- Erciyes Üniversitesi Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi Enstitüsü. (2025). Vizyon. <https://ataturke.erciyes.edu.tr/tr/enstitu-vizyon>
- Eroğlu, F. & Kalaycı, N. (2022). Üniversitelerdeki Zorunlu Ortak Derslerden Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi Dersinin Uzaktan ve Yüz Yüze Eğitim Uygulamalarının Karşılaştırılarak Değerlendirilmesi. *Bayburt Eğitim Fakültesi Dergisi*. 17(34): 474-511.
- Erol Şahin, A. N. (2019). Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi Dersinin Uzaktan Eğitim Yoluyla Öğretilmesi Hakkında Öğretim Elemanlarının Görüşleri. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*. 39(1): 477-502.
- Ezer, F., Ulukaya, Ü. & Kaçar, T. (2016). İlköğretim 8. Sınıf Öğrencilerinin Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersine Yönelik Tutumları. *Kilis 7 Aralık Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*. 6(11): 71-91.
- Gülmez, N. (2003). Üniversite Gençliğinin Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi Dersine Bakışı. *Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi*. 19(57): 1043-1088.
- Hacettepe Üniversitesi Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi Enstitüsü. (2025). Misyon ve vizyon. https://ait.hacettepe.edu.tr/misyon_vizyon.shtml
- İstanbul Üniversitesi Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi Enstitüsü. (2025). Enstitü misyonu. <https://ataturkillkeleri.istanbul.edu.tr/tr/content/enstitu/misyon>
- İstanbul Üniversitesi Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi Enstitüsü. (2025). Enstitü vizyonu. <https://ataturkillkeleri.istanbul.edu.tr/tr/content/enstitu/vizyon>
- Kavcar, C. (1988). Atatürk ve Kültür Reformu. *Erdem*. 5(12): 915-924.
- Kılınçkaya, M. D. (2013). Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi Derslerinde Öğrencilerin Sınav Kaygıları ile Başarıları Arasındaki İlişki. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. 28(28-1): 235-243.
- Öztaş, S. & Kılıç, B. (2017). Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi Dersinin Uzaktan Eğitim Şeklinde Verilmesinin Öğrenci Görüşleri Açısından Değerlendirilmesi. *Turkish History Education Journal*. 6(2): 268-293.
- Sağ, Ç., Turgut, T. & Kaymakçı, S. (2024). Farklı Okunabilirlik Formüllerine Göre Ders Kitabı İncelemesi: Ortaokul 8. Sınıf T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Ders Kitabı Örneği. *Journal of History School*. 71: 2075-2102.
- Sarioğlu, M. (1994). Atatürk Devrimleriyle İlgili Makaleler Bibliyografyası. *Atatürk Yolu Dergisi*. 4(13).
- Süslü, A. (1989). Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihinin Kaynakları. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. 4(1): 26-33.
- Şahingöz, M. & Akbaba, B. (2013). Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi Öğretiminde Çoklu Ortam Kullanımının Akademik Başarı ve Tutuma Etkisi. *Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. 17: 17-37.
- Şimşek, A. & Güler, M. (2013). Öğretmen ve Öğretmen Adayı Görüşlerine Göre Lise Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi Dersinin Öğretiminde Yaşanan Sorunlar ve Çözüm Önerileri. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*. 14: 543-575.
- Taş, F. & Sanalan, A. (2004). Öğrencilerin Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi Dersini Algılaması. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. 6(2): 71-82.
- Türk Dil Kurumu (TDK). (2005). *Türkçe Sözlük*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.